

PLANINSKA SLOVESNOST NA LJUBLJANSKEM MAGISTRATU

PLAKETE IN PRIZNANJA ZASLUŽNIM

V banketnih prostorih ljubljanskega Magistrata je bila lanskega 7. decembra slovesnost, na kateri so nekaterim zaslužnim članom slovenske planinske organizacije podelili plakete PZS ob njihovih okroglih življenjskih jubilejih ter razglasili najprijetnejše planinske postojanke slovenskih gorá v letu 1991 in njihovim oskrbnikom podelili priznanja.

Spominske plakete Planinske zveze Slovenije so ob 80-letnici življenja prejeli **Franc Hvastja** iz PD Rašica, **Alfonz Huter** iz PD Prevalje in **Erna Meško** iz PD Ormož, ob 70-letnici življenja **Janko Salamun** iz PD Celje, **Miro Marušič** iz PD TAM Maribor, **Marko Kovačič** iz PD Mozirje, **Franc Kešpret** iz PD Prevalje, **Štefan Grahek** iz PD Brežice, **Tone Erman** iz PD Litostroj in **Marija Daugal** iz PD Bohor, ob 60-letnici življenja **Hedvika Pavčnik** iz PD Rimske Toplice, **Janko Koren** iz PD Tolmin, **Vinko Dobrila** iz PD TAM Maribor, **Blaž Črepinšek** iz PD Aero Celje, **Baldomir Bizjak** iz PD Kranj in **Ivko Bergant** iz PD Tržič, ob 50-letnem življenjskem jubileju pa **Metka Rutar-Piber** iz PD Radovljica.

Lani so praznovali okrogle življenjske jubileje tudi nekateri zaslužni slovenski planinci, ki so sicer že ob nižjih okroglih praznovanjih dobili spominsko plaketo PZS, vendar se jih je lani slovenska planinska organizacija spomnila, jih

povabila na decembrsko slavoje v ljubljansko mestno hišo in izročila ličen šopek tistim, ki so se vabilu odzvali. Od teh zaslužnih slovenskih planincev so bili lani stari 70 let **Jože Dobnik** iz PD PTT Ljubljana, **Jože Jagodič** iz PD Tržič, **Tilka Kočar** iz PD PTT Maribor, **Slavko Koblar** iz PD Jesenice in **Albin Vengust** iz PD Ljubljana Matica, 80 let **Jaka Čop** iz PD Jesenice, **Ivan Debevc** iz PD PTT Ljubljana, **Krista Kraiger** iz PD TAM Maribor, **Franc Kreuzer** iz PD Javornik-Koroška Bela, **Jože Rozman** iz PD Kamnik, **Dušan Stupar** iz PD Lisca Sevnica in **Hinko Uršič** iz PD Tolmin, 85 let **Friderik Degen** iz PD Maribor Matica in 90 let **Drago Karolin** iz PD Ilirska Bistrica.

Lani je bilo najprijetnejše slovensko sredogorsko planinsko domovanje Mozirska koča na Golteh, ki jo upravlja PD Mozirje in v katerem je bila oskrbnica **Ljuba Zupan**. Tako so odločili obiskovalci slovenskih gorá v akciji »Iščemo najprijetnejše slovensko planinsko domovanje«, ki sta jo lani organizirala Planinska zveza Slovenije in dnevnik Delo. Na drugo mesto se je v tej kategoriji uvrstila Koča na planini Razor, ki jo upravlja PD Tolmin in katere oskrbnik je bil **Vlado Šorli**, na tretje mesto pa Poštarski dom na Vršiču, ki ga upravlja PD PTT Ljubljana in v katerem sta bila oskrbnika zakonca **Zinka** in **Geza Huber**.

Med visokogorskimi planinskimi postojankami v Sloveniji so planinci lani prisodili laskav naslov »najprijetnejše planinsko domovanje« Češki koči na Spodnjih Ravneh, ki jo upravlja PD Jezersko in katere oskrbnik je že dolgo vrsto let **Andrej Karničar**. V tej kategoriji je bila lani na drugem mestu Koča na Golici, ki jo upravlja PD Jesenice in katere oskrbnica je bila **Tonka Zadnikar**, na tretjem mestu pa je bil lani v tej razvrstitvi Pogačnikov dom na Kriških podih, ki ga upravlja PD Radovljica in kjer sta bila oskrbnika **Ivan Vnučec** in **Matej Praprotnik**.

V uvodnem nagovoru k temu slavju, ki sta mu med drugimi prisostvovala predsednik predsedstva Republike Slovenije **Milan Kučan** in slovenski minister za vzgojo in izobraževanje **Peter Vencelj**, pa tudi oba častna predsednika Planinske zveze Slovenije, **dr. Miha Potočnik** in **Vlasto Kopač**, je predsednik PZS **Andrej Brvar** posebej poudaril, da se je »po dveh letošnjih izjemnih dogodkih za Slovenijo, po osamosvojitvi in vojni v naši republiki, gorski prostor naše države precej povečal« in da so se zaradi razmer posebno avgusta bistveno povečali obiski v slovenskih gorah. »červavno je zaradi padca življenjske ravni prebivalcev dobi-

in jezerih v globino 100 metrov vzdolž mejne črte.«

To pa se je nekaterim v Beogradu zdelo premalo in so od Zveznega izvršnega sveta zahtevali, da je treba zaščitno cono razširiti in jo na občutljivih odsekih še dodatno poglobiti. Že januarja 1980 je izšel Odlok o razširitvi mejnega pasu na posameznih delih državne meje, v katerem so mejni pas tudi ob stičišču Slovenije z Madžarsko, Avstrijo in Italijo pomaknili 200 do 2000 metrov v notranjost. Njegova debelina je v povprečju znašala 700 metrov, ki smo jo pomnožili s 614 kilometri, kolikor je skupna dolžina severnih in zahodnih kopenskih meja Slovenije (Avstrija 324, Italija 202, Madžarska 88 kilometrov). Rezultat je navrgel 429,8 kvadratnega kilometra.

Za planince je ta ugotovitev še toliko pomembnejša, ker je večidel tega ozemlja v gorskem ali vsaj hribovitem svetu, po katerem bomo odslej hodili – slovenski in vsi drugi planinci – brez strahu pred vojaki.

ček in iztržek v planinskih kočah manjši kot je bil lani«. Ni mogel mimo ugotovitve, da so bile leta 1991 planinske poti mnogo čistejše kot prejšnja leta, da so planinska društva, ki upravljajo planinske postojanke, tudi s postavljanjem suhih stranišč in uvajanjem alternativnih virov energije v gorski svet začela ekološko premissljevati in da so to leto v planinskih kočah stočili mnogo manj alkoholnih pijač, pa precej več brezalkoholnih in piva. »Takšno usmeritev,« je dejal Andrej Brvar, »bomo nadaljevali tudi prihodnje in prihodnja leta ter v planinskih kočah spodbujali predvsem domačnost in mnogo manj dolinsko udobje, pri tem pa se vseskozi zavedali, da je duša vsake planinske postojanke oskrb-

nik.« V skladu z zadnjo ugotovitvijo je PZS ob lanskem decembrskem slavlju na ljubljanskem Magistratu najboljšim oskrbnikom prvič podelila posebna lična priznanja.

Slovesnost je v mnogočem še polepšal kvartet **Spev** iz Škofje Loke, ki je med govornimi deli programa zapel več slovenskih pesmi, kot prvo pa seveda Oj, Triglav, moj dom – himno slovenskih planincev. Pevci so tako začeli kot končali uradni del slavnosti, zatem pa so se prisotni še več kot eno uro ob prigrizku in pijači pogovarjali o minulih in prihodnjih časih, dogodkih in prijateljih, predvsem pa o gorskih poteh, ki združujejo planinske tovariše.

M. R.

POSVET V KAPRUNU O PREVENTIVI V GORAH

NEVARNOSTI ZA NEPRIPRAVLJENE

PAVLE ŠEGULA

Potrebe po varnosti tujkega prometa in vrsta hudih nesreč v snežnih plazovih so v šestdesetih letih privedli do nastanka Avstrijskega kuratorija za varnost v gorah, ki je lanskega oktobra praznoval 25-letnico prizadevnega dela. Jubileja ni slavil s šampanjcem in odličji. Posvetil ga je pregledu preprečevanja gorskih in smučarskih nesreč, ki sicer ni dal velikih odkritij, bilo pa je slišati marsikaj, kar bo v prid pobornikom varnosti v gorah in bo zanimalo tudi širšo slovensko planinsko javnost.

V ta namen navajam kratek pregled referatov. Z **M. Salbergerjem** sva jih poslušala kot zastopnika Komisije za GRS pri PZS, ki se teh posvetov udeležuje že od vsega začetka (1967).

NESREČE KOT PODUK

O tehniki in vidikih vrednotenja podatkov o nesrečah v gorah je razpravljajal **dr. E. Rabofsky**. Povedal je, da planinska združenja Avstrije, Nemčije in Švice že prek sto let spremljajo nesreče v gorah in o njih poročajo. In vendar jih v Avstriji šele od leta 1971 naprej zbirajo po enotnem žandarmerijskem vprašalniku. Pri tem poleg žandarmerije sodelujejo še Ministrstvo za notranje zadeve, Avstrijsko planinsko združenje, Gorska reševalna služba in Avstrijska smučarska zveza. Rezultat tega dela je obilica podatkov, ki pa so pogosto pomanjkljivi in neposredno sami po sebi še ne predstavljajo že tudi preventive.

Težave se začnejo že pri zbiranju podatkov. Že tu bi morali izhajati iz točno opredeljenih izhodišč oziroma kriterijev: medicinskih, tehničnih, psiholoških, geografskih, pedagoških, izkustvenih in drugih.

Tudi pretirano razčlenjeni vprašalniki in obrazci ne obetajo uspeha. Ob neverjetni raznolikosti sicer marsikdaj navidez zelo podobnih nesreč otežkočajo presojo in poročevalce nehote zavajajo k netočnim opredelitvam in ocenam.

Statistična obdelava nesreč je posredno prav gotovo zelo dobra sestavina preventive; če nič drugega opozarja, da nesreča ne počiva.

Za preventivo niso toliko pomembni tehnični podatki o reševanju kot resničen prikaz vzroka in poteka nesreče. To je bistvena sestavina dobrega poročanja. S tem, da spodbujajo podživljanje nesreče, deluje izrazito preventivno.

GORNIŠKO PRAVO

Z vidika in z izkušnjami pravnika je preventivo obdelal **dr. J. Pichler**. Povedal je, da ustava v Avstriji pred zakonodajalca ni postavila posebnih predpisov glede varstva pred nesrečami v gorskem svetu. Zaradi tega so se v praktičnem življenju uveljavila različna pravila obnašanja. Med temi so po vsem svetu znane norme FIS, ki so precej prispevale k redu na smučiščih in se izkazale z velikim preventivnim učinkom. Velika škoda je, da tega statistično ni mogoče prikazati.

Tudi ob nesrečah v gorah in pri smučanju je delo pravnika med drugim usmerjeno k sodni obravnavi prekrškov in storilcev, h kaznim, globam in odškodninam. Prvenstveni motiv tega početja ni represija, marveč težnja, da bi bilo škodnih dogodkov čim manj – torej preventiva. Iz Pichlerjevih izjavanj sledi zlasti tele misli:

- Kazen in strah pred kaznijo za primer, da povzročimo nesrečo v gorah ali na smučišču, nimata takega učinka, kot bi morda pričakovali.